

ETIČKI KODEKS

Nacionalnog udruženja za sistemske konstelacije Srbije

Ovaj dokument postavlja profesionalne standarde za rad praktičara i edukatora sistemskih konstelacija, osiguravajući bezbednost klijenata, integritet metode i njenu usklađenost sa međunarodnim normama (EAP, ISCA). Etički kodeks obavezuje sve praktičare, polaznike edukativnih grupa i edukatore da uvažavaju, promovišu i rukovode se principima navedenim u nastavku.

1. OSNOVNI PRINCIPI

1.1. Poštovanje dostojanstva, integriteta i autonomije klijenata

Praktičar sistemskih konstelacija priznaje jedinstvenost i vrednost metode razvijene od strane Berta Helingera i primenjuje je sa dubokim poštovanjem prema dostojanstvu, integritetu i autonomiji svakog klijenta. U pristupu klijentima, praktičar se rukovodi fenomenološkim pristupom, prihvatajući stvarnost bez pokušaja da nameće rešenja ili izmene ishoda.

U svom radu, praktičar se suzdržava od bilo kakve manipulacije, prisile ili promovisanja ličnih ambicija. Ohrabruje klijente da preuzmu odgovornost za svoj proces, pružajući im prostor da samostalno istražuju i dolaze do svojih uvida i rešenja.

Praktičar održava profesionalni stav nepristrasnosti i ne sudi na osnovu ličnih, ideoloških ili moralnih uverenja. Prihvata sve aspekte klijentove situacije sa otvorenosću i bez predrasuda, stvarajući okruženje u kojem se svaki klijent oseća sigurno i poštovano.

Dodatno, praktičar štiti privatnost i poverljive informacije klijenata u skladu sa zakonom, osiguravajući da se sve aktivnosti unutar sistemskih konstelacija odvijaju u atmosferi poverenja i sigurnosti.

1.2. Profesionalna odgovornost i integritet

Praktičar otvoreno i transparentno komunicira svoje kvalifikacije i kompetencije u oblasti sistemskih konstelacija i sistemskog koučinga, osiguravajući da klijenti i kolege jasno razumeju njegov nivo stručnosti i oblasti specijalizacije.

U svojoj praksi, praktičar poštuje i vrednuje metodologiju sistemskih konstelacija koju primenjuje, priznajući i ceneći doprinose kolega u ovoj oblasti. Ovaj pristup promovise profesionalno poštovanje i podršku unutar zajednice praktikanata.

Ukoliko u toku rada s klijentima praktičar uoči da su potrebne kompetencije izvan njegovog područja stručnosti, obavezan je uputiti klijente na odgovarajuće stručnjake. Ova obaveza osigurava da klijenti dobiju najadekvatniju podršku i tretman, poštujući etički princip odgovornosti i profesionalne skromnosti.

1.3. Poverljivost i zaštita podataka

Svaki učesnik u edukaciji ili radu sistemskih konstelacija snosi punu odgovornost za svoje izgovorene reči, postupke, rezultate i posledice koje iz njih proisteknu.

Dužan je da poštuje poverljivost svih informacija podeljenih tokom rada i ne sme ih prenositi trećim licima bez izričite saglasnosti klijenta, osim u slučajevima kada to nalaže zakonska obaveza zaštite života i sigurnosti.

Svi materijali koji se koriste u edukacijama i objavama moraju biti prilagođeni tako da zaštite identitet učesnika i spreče njihovu identifikaciju.

1.4. Profesionalna etika i odgovornost u radu

Svaki konstelator, trener i edukator obavezuje se na kontinuirani rad na sebi kroz redovne supervizije, profesionalna usavršavanja i refleksiju nad sopstvenim radom. Ovaj proces uključuje rad na ličnim temama, razvoj svesnosti o sopstvenom porodičnom sistemu, kao i razumevanje istorijskih i kulturnih vrednosti koje oblikuju profesionalnu praksu.

2. STANDARDI EDUKACIJE I PROFESIONALNOG RADA

2.1. Minimalni standardi edukacije

Edukacija sistemskih konstelacija traje tri godine i organizovana je kroz tri nivoa, pri čemu svaki nivo traje jednu godinu i obuhvata teorijska predavanja, praktične radionice i mentorsku podršku.

Program obuhvata:

- **I nivo – Sertifikovani praktičar sistemskih konstelacija**
- **II nivo – Napredni praktičar sistemskih konstelacija i sistemski kouč**
- **III nivo – Ekspert za sistemske konstelacije i mentor sistemskog koučinga**

Svaki nivo edukacije uključuje teorijski deo, praktične vežbe, individualni rad i superviziju. Polaznici koji završe edukaciju dobijaju sertifikate, koji predstavljaju potvrdu o završenom obrazovnom programu, ali ne predstavljaju licencu za samostalnu praksu.

U Srbiji, kao i u mnogim drugim zemljama, ne postoji formalno akreditovano telo koje reguliše edukaciju u oblasti sistemskih konstelacija. Stoga, polaznici snose odgovornost za primenu stečenog znanja u skladu sa profesionalnim i etičkim standardima.

2.2. Supervizija i kontinuirani razvoj

Konstelatori su dužni da redovno učestvuju u superviziji i stručnim seminarima kako bi unapređivali svoj rad.

Edukatori aktivno učestvuju u istraživanjima i međunarodnim programima razmene iskustava.

Udruženje organizuje interne supervizije i mentorsku podršku za svoje članove kako bi osiguralo kvalitet i etičnost rada u ovoj oblasti.

3. ODGOVORNOST U RADU I GRANICE METODE

3.1. Jasnoća u ulozi i kompetencijama

Sistemske konstelacije su metoda ličnog rasta i razvoja i ne predstavljaju zamenu za psihoterapiju, medicinski tretman ili dijagnostiku mentalnih poremećaja.

Konstelacijski rad se oslanja na principe koučinga i služi kao moćan alat za osvešćivanje, rešavanje izazova i otkrivanje novih perspektiva u ličnom i profesionalnom životu.

Praktičar i kouč podržava klijente u prepoznavanju unutrašnjih i spoljašnjih obrazaca koji utiču na njihov život, pomažući im da donesu osvešćene odluke.

Praktičar i kouč je odgovoran za etičku primenu metode i ne interveniše u slučajevima koji zahtevaju psihoterapijsku ili medicinsku pomoć.

3.2. Održavanje profesionalnih granica

Svaki fizički kontakt tokom konstelacija odvija se isključivo uz saglasnost i u skladu sa metodološkim principima.

4. PROMOCIJA, TRANSPARENTNOST I JAVNI NASTUP

4.1. Iskrena i etična komunikacija

Sve informacije o sistemskim konstelacijama moraju biti predstavljene na tačan i profesionalan način, bez nerealnih obećanja i senzacionalizma.

Zabranjeno je tvrditi da konstelacije „garantuju izlečenje“ ili „automatski rešavaju sve probleme“. Umesto toga, komunikacija treba biti usmerena na realne koristi metode u kontekstu ličnog rasta i razvoja.

4.2. Odgovornost u javnom predstavljanju

Svi oblici promocije sistemskih konstelacija moraju biti u skladu sa etičkim principima i zasnovani na realnim primerima primene metode.

Praktičari su dužni da u javnim nastupima izbegavaju bilo kakve oblike manipulacije, stvaranje lažnih očekivanja ili iznošenje tvrdnji koje nisu naučno ili praktično utemeljene.

Informacije u medijima, na društvenim mrežama i u promotivnim materijalima moraju biti jasne, precizne i ne smeju obmanjivati javnost.

Prilikom predstavljanja metode, edukatori i praktičari treba da naglase da su sistemske konstelacije alat za samoistraživanje i osveščivanje obrazaca u ličnom i profesionalnom razvoju, a ne terapijska tehnika ili zamena za medicinski ili psihološki tretman.

Javni nastupi, intervjui i promotivne kampanje ne smeju koristiti senzacionalističke izraze, već trebaju odgovorno i profesionalno prikazivati mogućnosti i ograničenja metode.

U komunikaciji sa potencijalnim klijentima i učesnicima seminara, praktičari su dužni da transparentno objasne prirodu konstelacionog rada, njegove mogućnosti i ograničenja, kako bi se izbegla bilo kakva pogrešna očekivanja.

5. SAMOREGULACIJA I PROFESIONALNA ODGOVORNOST

5.1. Etički standardi i regulacija profesionalne prakse

Udruženje prati etičke norme ISCA i EAP i prilagođava ih nacionalnom kontekstu.

Članovi su dužni da prijave neetičko ponašanje kolega i aktivno učestvuju u očuvanju integriteta prakse.

5.2. Etički mehanizmi i postupci

Udruženje poseduje jasno definisane procedure za rešavanje etičkih prekršaja i profesionalnih nesuglasica. Ove procedure uključuju interno savetovanje, supervizijske procese i evaluacije stručnog rada članova.

U situacijama kada postoji ozbiljno kršenje profesionalnih normi, Udruženje može primeniti odgovarajuće mere, uključujući upozorenja, privremenu suspenziju, ili trajno isključenje iz članstva.

Sve odluke u vezi sa etičkim pitanjima donosi posebno formiran odbor za etička pitanja, u skladu sa važećim standardima struke.

6. ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

6.1. Ograničenje odgovornosti

Sistemske konstelacije su metoda ličnog rasta i ne predstavljaju medicinski, psihološki ili psihoterapijski tretman.

Ova metoda ne zamenjuje medicinske ili terapeutske intervencije i ne može se koristiti za dijagnostikovanje, lečenje ili upravljanje mentalnim, emocionalnim ili fizičkim stanjima.

Praktičari sistemskih konstelacija ne garantuju specifične ishode sesija ili radionica, jer rezultati zavise od individualnog iskustva, unutrašnje spremnosti i procesa svakog klijenta.

Klijenti su u potpunosti odgovorni za sopstvene odluke, akcije i interpretacije iskustava dobijenih tokom konstelacionog rada. Praktičari nisu odgovorni za odluke koje klijenti donesu na osnovu doživljenih uvida.

Klijentima se preporučuje da konstelacioni rad koriste kao dopunu sopstvenom ličnom razvoju i da, ukoliko je potrebno, potraže odgovarajuću stručnu podršku u oblastima medicinske ili psihološke pomoći.

Udruženje i njegovi članovi ne snose odgovornost za bilo kakvu direktnu ili indirektnu štetu, uključujući, ali ne ograničavajući se na emocionalne reakcije, odluke ili promene koje klijenti donesu nakon učestvovanja u konstelacijama.

Klijenti i učesnici edukacija potpisuju informisanu saglasnost kojom potvrđuju da su upoznati sa prirodom metode, njenim ograničenjima i svojom ličnom odgovornošću u procesu rada.

6.2. Pravna ograničenja

Udruženje i njegovi članovi ne snose odgovornost za bilo kakvu direktnu ili indirektnu štetu nastalu u vezi sa primenom metoda sistemskih konstelacija.

Sistemske konstelacije su metodološki i praktično definisane kao tehnika za lični rast i razvoj. One ne spadaju u domen psihoterapije, medicinske ili psihološke prakse, te praktičari nemaju ovlašćenja da dijagnostikuju, leče ili nude bilo kakvu medicinsku ili terapeutsku pomoć.

Praktičari sistemskih konstelacija ne smeju da postavljaju dijagnoze, savetuju prekidanje terapija ili medicinskih tretmana, niti sugerišu promene u zdravstvenom tretmanu klijenata.

Svaki praktikant i klijent prihvata da konstelacije služe kao podrška unutrašnjem razvoju, ali nisu zamena za medicinske, psihoterapijske ili pravne savete.

Praktičari su dužni da jasno komuniciraju granice svog rada i u slučajevima koji prevazilaze domen sistemskih konstelacija, klijente upućuju na odgovarajuće stručnjake.

Konstelatori su odgovorni za etičku primenu metode i ne smeju svojim radom narušavati profesionalne granice u skladu sa zakonima i propisima Republike Srbije.

ZAKLJUČAK

Ovaj etički kodeks osigurava profesionalne i etičke standarde u sistemskim konstelacijama u Srbiji. Poštovanje ovih principa garantuje sigurnost klijenata, kvalitet rada i integritet metode u skladu sa međunarodnim normama.

Svi članovi Nacionalnog udruženja za sistemske konstelacije Srbije dužni su da se pridržavaju ovog kodeksa u svom profesionalnom radu.

Potpis predsednika upravnog odbora i lica ovlašćenog za zastupanje udruženja

dr Jelena Đorđević

U Beogradu, 21.3.2025. godine